

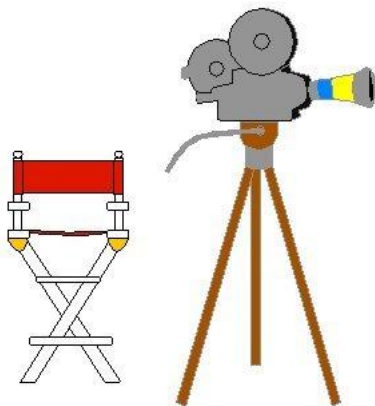
Biblioteca Oberta

Nº 5 Febrer 2005

GUIA

D
A
U
D
I
O
V
I
S
U
A
L
S

LES GRANS SUPERPRODUCCIONS

Biblioteca Central. C/ Solades, 25. Tel. 964 52 04 81
e-mail: biblioteca@ajvila-real.es

Les grans superproduccions. Espanya com a plató (1ª part)

Al llarg de la història, els vincles que el cinema espanyol ha establert amb altres cinematografies han estat de dos tipus: coproduccions i prestació de serveis per al rodatge de produccions estrangeres en terreny estatal. Durant el segle XX, en moltes d'aquestes produccions rodades a Espanya els professionals espanyols només oferien el seu servei, mentre que la propietat de la pel·lícula era totalment estrangera.

Durant les dècades dels 50 i 60, les superproduccions de Hollywood desembarcaren en terres hispanes. La bona climatologia, l'abundància de mà d'obra a baix preu, la qualitat dels tècnics locals, els baixos costos i també la col·laboració de les autoritats franquistes van atraure a molts directors i productors americans. Molts d'ells venien d'Itàlia, on moltes

pel·lícules de gran pressupost havien estat filmades als estudis romans de Cinecittà. Però els alts costos de producció motivaren canviar de lloc i trobaren Espanya.

La participació espanyola en produccions foranes s'inicià en temps del cinema mut. Diversos directors estrangers vingueren a rodar les seues pel·lícules en sol peninsular. Als anys 20, la productora Atlántida participà en la producció francesa *La barraca de los monstruos* (*La galerie des monstres*, 1924) de Jacques Catelain, projecte prohibit per la censura, que degué marxar a l'estranger per poder realitzar-lo. Altres

exemples els tenim amb actors que feren carrera en la indústria americana dels anys vint com l'actriu Raquel Meller, nom artístic de l'aragonesa Francisca Marqués López, i també Fortunio Bonanova.

A partir de la dècada dels 50, l'imperi hollywoodienc es fixà en les nostres terres per filmar una gran superproducció. El problema és que una vegada finalitzada la producció, els equips americans tornaven a les seues terres. L'any 1956, Robert Rossen realitzà la primera d'elles, *Alejandro Magno* (*Alexander the Great*, 1956), protagonitzada per Richard Burton, Fredich March i Claire Bloom, entre altres. A aquesta li seguirien altres com *Orgullo y pasión* (*The Pride and the Passion*, 1957), de Stanley Kramer ambientada durant la invasió napoleònica a Espanya i amb Cary Grant, Sofia Loren i Frank Sinatra com a protagonistes principals. Entre els actors espanyols podem veure la participació de José Nieto i Carlos

Larrañaga. Una anècdota d'aquesta pel·lícula fou protagonitzada pel seu director Kramer, qui estava obstinat a dinamitar les muralles de la ciutat d'Àvila, fet que no va ocórrer. *Salomón y la reina de Saba* (*Solomon and Sheba*, 1959) es va recrear a Valdespartera, paratge situat als afores de Saragossa. Fou dirigida per King Vidor. Estava protagonitzada en un principi per Tyrone Power i Gina Lollobrigida, però un atac cardíac acabà amb la vida de l'actor americà durant el rodatge i fou substituït per Yul Brynner.

En la dècada dels 60 destaca la tasca realitzada pel productor Samuel Bronston. Després de treballar en diversos països com França, Anglaterra, Holanda i sobretot als EUA, es traslladà al Vaticà on realitzà nombrosos documentals de temàtica històrica o artística. A mitjans dels 50 decidí instal·lar-se a Europa i en 1959 produí la primera pel·lícula rodada a Espanya, *El capitán Jones* (*John Paul Jones*, 1959), dirigida per John Farrow.

A partir d'aquest moment, i gràcies al finançament de Pierre S. du Pont, Bronston començà la realització de 5 grans superproduccions. El primer que va fer fou adquirir els vells estudis Chamartin (avui Buñuel, propietat de TVE), estudis que va ampliar i millorar considerablement, construint un nou gran plató, i a més a més, quan ho requeria, ocupava també els estudis de Sevilla Films i CEA. No content amb tot això, llogà uns extensíssims terrenys amb dret de compra en Las Matas, molt prop de Madrid, per a rodar els exteriors dels seus films. L'imperi Bronston naixia. La primera de les produccions fou *Rey de Reyes* (*King of kings*, 1961), dirigida per Nicholas Ray.

La continuà una altra colossal, *El Cid* (*The Cid*, 1961), d'Anthony Mann i amb Charlton Heston i Sofia Loren com a protagonistes principals. Part dels seus exteriors foren rodats en altres punts peninsulars. L'escena del torneig al peu del castell de Belmonte, i la conquesta i setge de València en la platja i castell de Peníscola. La tercera superproducció fou *55 días en Pekín* (*55 Days at Peking*, 1963), dirigida de nou per Nicholas Ray

i amb un gran elenc d'artistes com David Niven, Ava Gardner i Charlton Heston, entre altres. Els espectaculars decorats foren construïts en Las Matas per primera vegada. A continuació vingué *La caída del imperio romano* (*The fall of the Roman Empire*, 1964) d'Anthony Mann i amb Stephen Boyd, Sofia Loren, James Mason i Alec Guinness. El colossalisme i realisme dels seus decorats fan d'aquesta pel·lícula un model de recreació arquitectònica clàssica.

La darrera producció fou *El fabuloso mundo del circo* (*Circus World*, 1964) d'Henry Hathaway i protagonitzada per Rita Hayworth, John Wayne i Claudia Cardinale. Fou l'inici del declivi de l'imperi Bronston. A l'any següent, perdé la confiança de l'inversor, la família Dupont, i es quedà sense el seu suport financer. Entre els seus projectes i somnis, estava rodar una pel·lícula, *Isabel de Espanya*, i construir una Ciutat del Cinema.

Part de les escenes de batalla de la pel·lícula *Espartaco* (*Spartacus*, 1960) de Stanley Kubrick i protagonitzada per Kirk Douglas, Laurence Olivier i Jean Simmons, també foren rodades a Espanya. L'exèrcit espanyol va cedir temporalment gran quantitat de soldats per a ajudar a rodar-les.

David Lean va transformar la província d'Almeria en Pròxim Orient per a la filmació de *Lawrence de Arabia* (*Lawrence of Arabia*, 1962), protagonitzada per Peter O'Toole, Omar Sharif i Anthony Quinn. L'escena on volen els trens es va filmar en el cap de Gata i el port jordà d'Akaba estava recreat en la desembocadura del riu Alias. Més tard, David Lean passà del calor al fred.

En 1965 rodà per terres sorianes *Doctor Zhivago* (1965) amb Omar Sharif de nou juntament amb Julie Christie, Geraldine Chaplin i Alec Guinness. El pitjor del rodatge és que a penes va nevar per terres sorianes durant l'hivern que durà la realització de la pel·lícula.

També per terres sorianes, Orson Welles filmà *Campanadas a medianoche* (*Chimes at Midnight/Falstaff*, 1965) amb ell com a protagonista principal juntament amb Keith Baxter, John Gielgud i Jeanne Moreau. Catalañazor, el parador de Cardona a Barcelona i Àvila foren els llocs escollits per a la realització de la pel·lícula.

Fitxes de pel·lícules

55 días en Pekín

Títol original: *55 days at Peking*

País: EUA

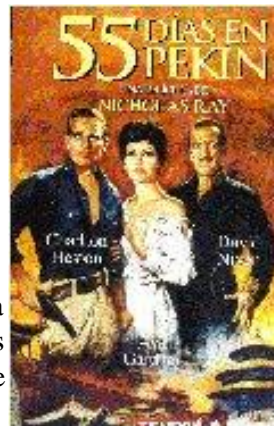
Any de producció: 1963

Director: Nicholas Ray

Intèrprets: David Niven, Ava Gardner, Charlton Heston

Duració: 149 min

Sinopsi: Un grup d'estrangers es veu atrapat dins de la Ciutat Prohibida de Pequín i aguantaran l'atac del xinesos de manera heroica durant 55 dies, moment en què arribaran les tropes americanes.

Rei de Reis

Títol original: *King of kings*

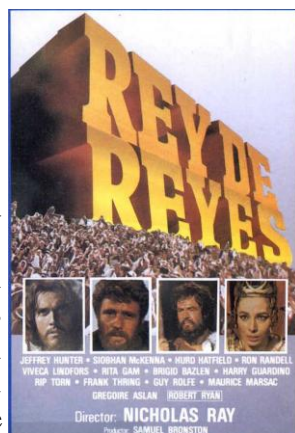
País: EUA

Any de producció: 1961

Director: Nicholas Ray

Intèrprets: Jeffrey Hunter, Siobhan McKenna, Hurd Hatfield, Ron Randell

Sinopsi: Quan les legions romanes conquereixen Palestina, naix un xiquet en un estable adorat pels pastors i per tres mags procedents d'Orient que arriben a ell guiats per una estrella. El rei Herodes, que temia pel naixement d'un nou messies, dona l'ordre d'assassinar tots els nounats...

El Cid

Títol original: *The Cid*

País: EUA

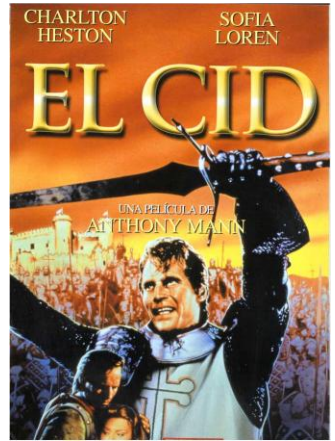
Any de producció: 1963

Director: Anthony Mann

Intèrprets: Charlton Heston, Sofia Loren, Raf Vallone

Duració: 172 min

Sinopsi: Recreació, i a la vegada idealització, del personatge Rodrigo Díaz de Vivar, més conegut com El Cid Campeador.

La caída del imperio romano

Títol original: *The fall of the Roman Empire*

País: EUA

Any de producció: 1964

Director: Anthony Mann

Intèrprets: Stephen Boyd, Sofia Loren, James Mason

Duració: 163 min

Sinopsi: Després de la mort de l'emperador Marc Aureli, l'imperi de Roma inicia la seua decadència. El seu successor, Comodo, no escolta les advertències del seu conseller Timonides. L'imperi es desintegra a poc a poc per culpa de les pressions que exercien els bàrbars sobre les fronteres. Dins de Roma, les disputes pel poder es produeixen al senat.

El fabuloso mundo del circo

Títol original: *Circus world*

País: EUA

Any de producció: 1964

Director: Henry Hathaway

Intèrprets: John Wayne, Claudia Cardinale, Rita Hayworth

Duració: 130 min

Sinopsi: L'empresari circense Matt decideix portar el seu espectacle a Europa, però també amb la finalitat de trobar a Lili, la mare de Toni, jove artista que ha criat com si fóra la seua filla des de la desaparició de sa mare després de la mort del seu home. Després d'un accident al port de Barcelona, tota la troupe es dirigeixen a Paris per treballar amb el coronel Purdy, ja que l'empresari es troba amb problemes econòmics.

Campanas a medianoche

Títol original: *Chimes at Midnight/Falstaff*

País: Espanya/Suïssa

Any de producció: 1964

Director: Orson Welles

Intèrprets: Orson Welles, Jeanne Moreau, Margaret Rutherford

Duració: 105 min

Sinopsi: Lord Bolingbroke es elegit rei amb el nom de Enric IV d'Anglaterra, però hi han rumors de que ha participat directament en la mort de Ricard II. El seu fill el príncep de Gales només fa que freqüentar les tavernes acompanyat per Falstaff.

Espartaco

Títol original: *Spartacus*

Duració: 168 min

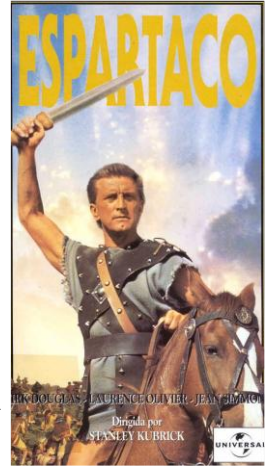
País: EUA

Any de producció: 1961p

Director: Stanley Kubrick

Intèrprets: Kirk Douglas, Laurence Olivier, Jean Simmons

Duració: 186 min

Sinopsi: Recreació del personatge històric d'Espartaco, esclau que es va rebel·lar contra l'imperi romà i que el va ficar contra les cordes gràcies al seu amor per la llibertat, i també per la revolta dels gladiadors i dels altres esclaus.

Lawrence de Arabia

Títol original: *Lawrence of Arabia*

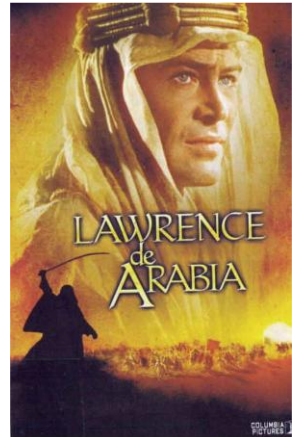
País: EUA

Any de producció: 1962

Director: David Lean

Intèrprets: Peter O'Toole, Omar Sharif, Alec Guinness

Duració: 212 min

Sinopsi: T. E. Lawrence és enviat a El Cairo amb la finalitat de fomentar la revolta dels àrabs contra els turcs a favor del Regne Unit. Posteriorment, Lawrence els guia a la conquesta d'Akaba, assalta trens amb municions, és capturat i torturat pels turcs, però alliberat per Ali Karish. Condueix de nou els àrabs a la conquesta de Damasco, fet desaprovat per les autoritats britàniques, que el fan tornar al Regne Unit on li arriba la mort en un accident de motocicleta.